

УДК 342.9

Царевич О.І., суддя

(Печерський районний суд, м. Київ, Україна)

ПРИНЦИП ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ ПІД ЧАС НАДАННЯ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ ЯК НАПРЯМОК ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

Принцип юридичної відповідальності суб'єктів публічної адміністрації та їх посадових осіб. Закордонні дослідники під відповідальністю як принципом ЄАП у загальному сенсі розуміють те, що будь-який орган публічної адміністрації має нести відповідальність за свої дії перед іншими органами управління, законодавчими та судовими органами. Крім цього, зазначається, що така відповідальність передбачає, що жоден з органів влади не може стати винятком для проведення контролю або перевірок із боку інших органів [1; 2]. Деталізація принципів, правил та стандартів відповідальності органів публічної адміністрації проводиться на рівні *неформалізованих* “*acquis communautaire*” ЄС та на рівні конвенцій, рекомендацій та резолюцій РЄ, причому останні, нагадаємо, мають визначений рівень обов'язковості і для держав, які не є членами ЄС.

Наприклад, принципи забезпечення відповідальності органів публічної адміністрації закріплені, зокрема, у Резолюції щодо публічної відповідальності, схваленій Комітетом Міністрів Ради Європи 18 вересня 1984 р. № R (84)15 [3, р. 1-2], відповідно до якої урядам держав-членів РЄ рекомендовано керуватися у правотворчій та практичній діяльності принципами, зазначеними у додатку до даної Резолюції, – це 8 принципів, які за своєю суттю є правилами, стандартами поведінки, які включають у себе принципи у вузькому сенсі даного поняття.

Крім цього, у згаданому документі РЄ закріплюється визначення публічної відповідальності – обов'язку органів публічної влади (під «органами публічної влади» (англ. – «public authority»), відповідно до положень зазначеної Резолюції, розуміють: 1) будь-яку установу публічного права (включаючи державу, регіональні та місцеві органи публічної влади, незалежні публічні підприємства) та 2) будь-яких фізичних осіб під час виконання ними повноважень офіційних органів) відшкодувати шкоду, заподіяну їхніми актами (під «актами» (англ. – «acts») в контексті даної Резолюції розуміють: 1) нормативні акти на виконання регуляторних повноважень; 2) адміністративні акти, які не належать до регуляторних; 3) фізичні дії (вчинки). Причому до загального змісту поняття “акти” включаються дії судових адміністрацій, не пов'язані з відправленням правосуддя шляхом компенсації або будь-якими іншими засобами.

А. А. Пухтецька зазначає, що одна з особливих ознак відповідальності у сфері адміністративного права – це те, що її реалізація забезпечується комплексом формальних процедур. Не існує абстрактної відповідальності, натомість прийняті дуже чіткі та юридично визначені підстави притягнення до відповідальності за допомогою встановлення низки спеціальних процедур [4, с. 72-74].

Заходи адміністративного припинення у сфері запобігання корупції спрямовано на застосування заходів юридичної відповідальності. Звільнення з публічної служби є крайнім видом дисциплінарного стягнення, що застосовується до особи, винної у порушенні вимог антикорупційного законодавства.

Відповідальність являє собою інструмент, за допомогою якого відображається виконання та рівень поваги у суспільстві до таких принципів, як: правова держава, відкритість, прозорість, справедливість та рівність перед законом. Відповідальність необхідна для забезпечення принципів ефективності, результативності, надійності та передбачуваності у діяльності публічних адміністрацій.

Отже, виконання принципу відповідальності досягається завдяки використанню різних механізмів, включаючи: судові розгляди справ, подання скарг до вищого органу управління, проведення розслідування омбудсманом, проведення інспекційних перевірок спеціальними комісіями, контроль з боку парламентської комісії та ін.

Список використаних джерел:

1. European Principles for Public Administration. SIGMA Papers: # 27/19-Nov-1999. URL: <http://www.eupan.org>
2. Гнидюк Н. Механізми координації європейської політики: практика країн-членів та країн-претендентів. К. : Міленіум, 2003. 384 с.
3. Куйбіди Р. О., Шишкіна В. І. Рада Європи. Рекомендація Комітету Міністрів державам-членам "Про публічно-правову відповідальність за спричинену шкоду" від 11 вересня 1984 р., № R (84) 15. *Основи адміністративного судочинства та адміністративного права* : навч. Посібник. К. : Старий світ, 2006. С. 452–468.
4. Пухтецька А. А. Європейські принципи адміністративного права та європейський адміністративний простір : наук.-інформ. Видання. К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2007. 88 с.

УДК 342.9

Шульга О.В., здобувач кафедри адміністративного та господарського права
(Запорізький національний університет, м. Запоріжжя, Україна)

ПУБЛІЧНИЙ ІНТЕРЕС ТА ПРАВО ОСОБИ НА ЗДОРОВЕ ДОВКІЛЛЯ

Тривалі тенденції до здійснення використання природних ресурсів на засадах інтенсивності призвели до загострення світових та національних екологічних проблем, відсутності механізмів до задоволення публічних екологічних прав та інтересів людини та суспільства. Право на безпечне на безпечне для життя і здоров'я довкілля відповідно до ст. 293 Цивільного кодексу України відноситься до категорії особистих немайнових прав, що забезпечують фізичне існування людини [1]. Захист та належна реалізація права особи на безпечне для життя та здоров'я людини, тобто права на здорове довкілля відноситься до актуальних стратегічних завдань сучасної держави.

Згідно із положеннями Конституції України встановлюється, що природні ресурси відносяться до виключної власності Українського народу. Нормативне закріплення виключного права власності Українського народу на природні ресурси має розглядатися як визначення пріоритетності задоволення публічного інтересу та потреб населення [2, с. 37].

В межах чинного законодавства України тривалий час застосовувався підхід до встановлення змісту «інтересу», як інтересу «законного» чи «охоронюваного». Застосування категорії «охоронюваний законом інтерес» відповідно до змісту судової практики залишалось декларативним за своїм функціональним змістом. Зокрема, відповідно до положень Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» встановлюються, що здійснення раціонального природокористування має переслідувати задоволення інтересів нинішнього та майбутніх поколінь. Згідно із ст. 3 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» визначається, що здійснення раціонального природокористування вимагає науково обґрунтованого узгодження екологічних, економічних і соціальних інтересів суспільства. Керуючись положеннями ст. 12 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» встановлюється, що об'єктами екологічних правовідносин є права та законні інтереси їх учасників. Подібний підхід підтримано у природоресурсних кодексах

Матеріали XIII Міжнародної науково-технічної конференції аспірантів та молодих вчених «Наукова весна» 2023